

Byggherreforum – From Scope to Scale

Träff 6 – 241126

Byggherreforum – träff 6

Certifiering och krav

DAGORDNING

13.00 – 13.10 Välkommen

13.10 – 13.40 Inflygning av experter

- Vilka förändringar medför CSRD och EU-taxonomin? Emma Bauer & Sofie Hansen, SWECO
- Värdet av en certifiering. Mikael Stelling, Cushman & Wakefield

13.40 - 14.10 Lärande exempel

- Kv Kvartetten. Rikard Berlin, Wihlborgs och Catrin Heincke, PE
- Hållbara byggnader utan certifieringar. Joakim Kaminsky, Kaminsky Arkitektur

14.10 – 14.20 Paus

14.30 – 15.30 Gemensam övning om certifieringars framtida roll i affären

15.30 – 15.50 Reflektionsövning.

15.50 – 15.55 Info om Byggherreforums fortsättning genom Scope 2 Scale 2.0

15.55 – 16.00 Nästa träff

Förändrade krav och faktorer påverkar genomförandestrategier

CERTIFIERINGAR

CLEAN INDUSTRIAL DEAL

GREEN DEAL

Green Claims

CSDDD

CSR

ESRS

ESG

ECGT

ESPR

CPR

TNFD

TCFD

Taxonomi

ICMA

EU CBS

Klimatdeklarationer

Energideklarationer

Juridiska

Tekniska

Relation

Plats

Plan

Kund

Noll CO2

BREEAM

MB 4.0

Svanen

Byggvarubedömningen

Feby

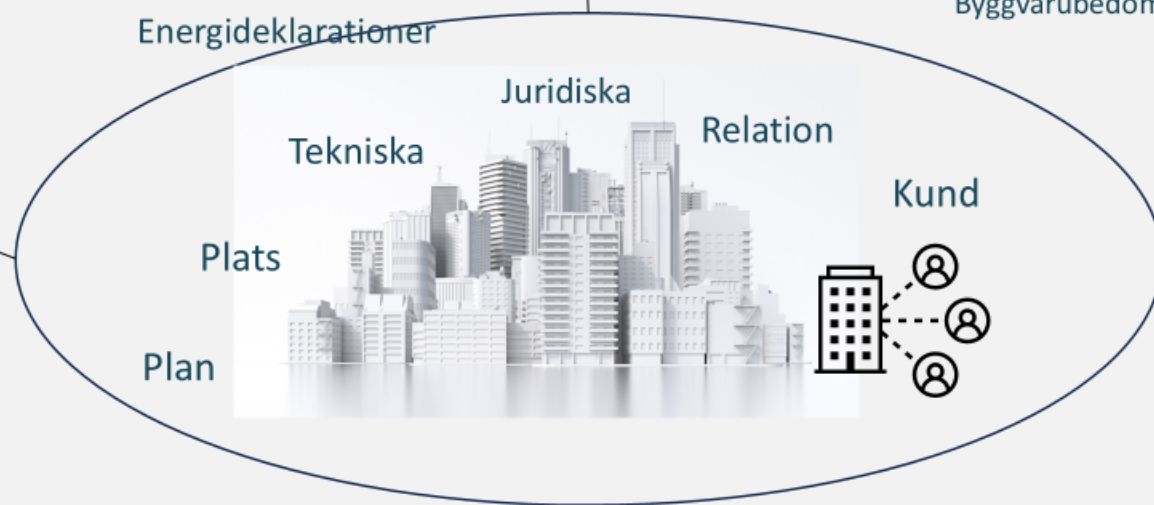
LEED

SundaHus

WELL

Citylab

MB iDrift

Träff 6: Värdet av Certifiering.

Flora av certifieringar, med olika innehåll

Kostnad kontra intäkt av certifiering

Platsens förutsättningar i relation till kundbehov

EU-krav som påverkar mer än nationella

Hållbarhetsarbetet sker inte integrerat

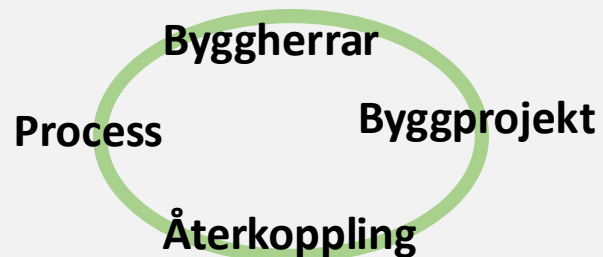
Mål för träffen

- Förståelse för värdet av certifiering
- Påverkan på befintlig och framtida arbetsprocess
- Externa krav från EU och nationellt som påverkar genomförandet av klimatneutral byggnad

Byggherreforum – Scope to scale – mål och syfte

Styrkan i samskapande

Kraften i goda exempel

10-15 träffar

Studiebesök

Digital
lärplattform

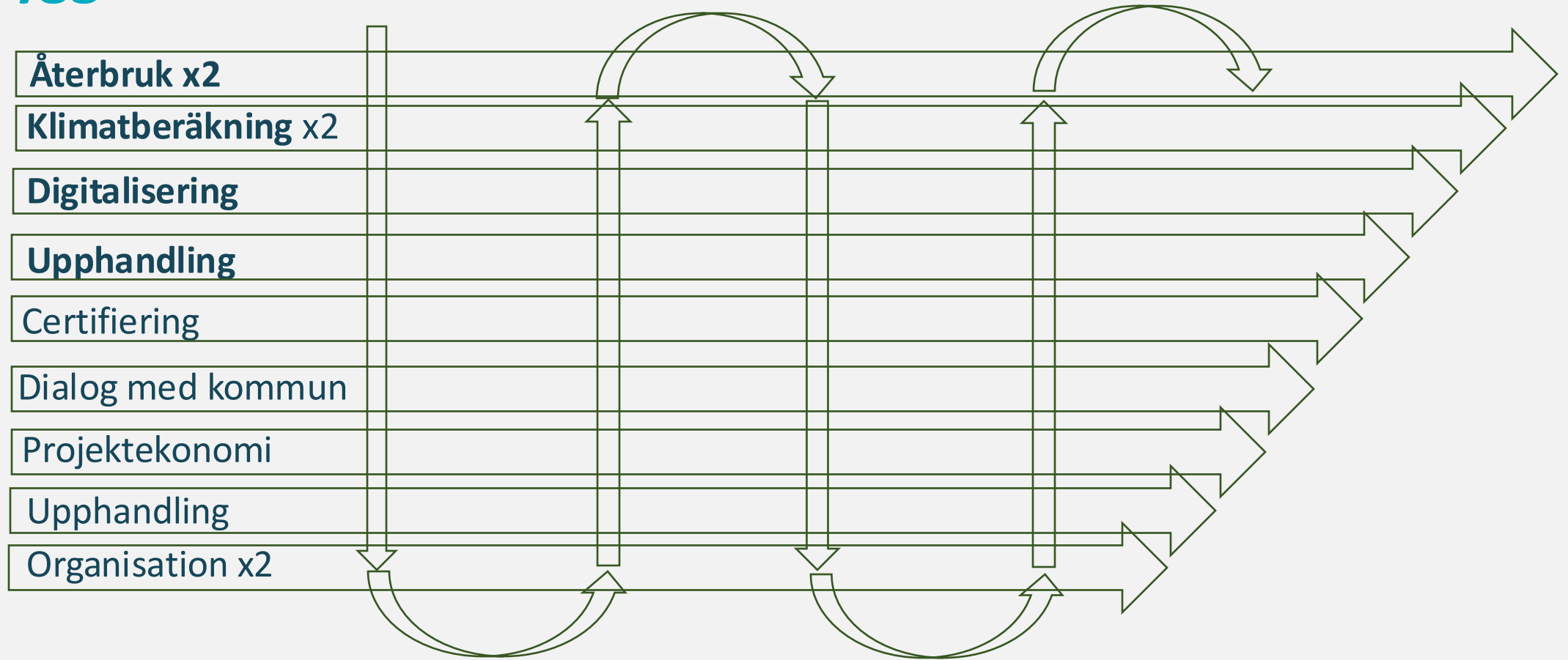
Återkoppling

Trygghet

Snabbhet

Med öppenhet och tillit levererar byggherrar i LFM30 projekt i testbädden Malmö, och som leder utvecklingen i Europa

Byggherreforum - TEMA

Byggherreforum - TEMA

Medskick – Klimatberäkning

Integrera eget "byggsystem", och entreprenör tidigt

Nytta av klimat och ekonomi i samma modul

Tid är en viktig faktor

Möjlighet att hitta viktiga påverkansposter

Klimatberäkning

Digitalisering

Medskick: Digitalisering. Varierande behov

- Underlag för kalkyl
- Underlag för entreprenör eller slutkund.

Detaljeringsgrad i respektive skede.

- Börja mindre detaljerat för att sedan öka LOD-nivå längre fram i processen.
- Rädsla för stora kostnader i ett tidigt skede pga osäkerheter kring projektets genomförande och resultat då.

Återbruk

Medskick – Återbruk

Skapa checklista, uppdatera interna dokument med återbruk

Samverka tidigt med kommun och med kollegor

Undersök efterfrågan, segmentera

Jobba med story-telling för att skapa efterfrågan

Upphandling

Medskick – Upphandling

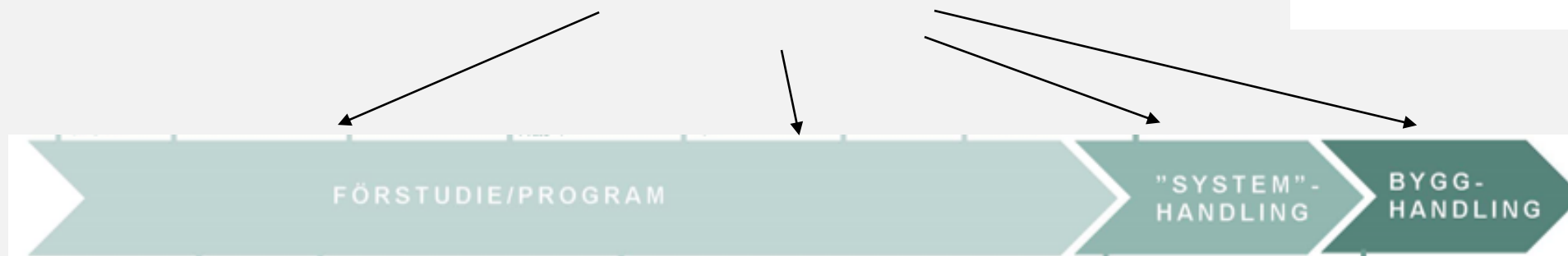
Dialog med entreprenör inför upphandling.

Ta med drift och förvaltning inkl hyresgäst

Utvärdering utifrån satta mål

Intern struktur för samverkan
hållbarhetssamordnare och projektledare

Certifiering och krav

CSRD & EU-TAXONOMI

Hur kan direktiven påverka
fastighetsbranschen?

LFM Byggherrforum
2024-11-26

Emma Bauer
Hållbarhetsstrateg

emma.bauer@sweco.se

070-227 85 27

Sofie Hansen
Hållbarhetsstrateg

sofie.hansen@sweco.se

070-835 67 83

EU GREEN DEAL

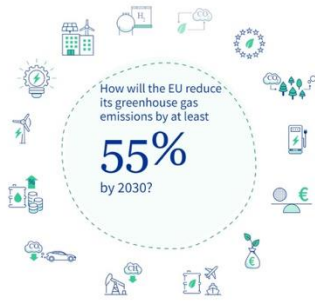
“I want Europe to become the first climate-neutral continent in the world by 2050. I will put forward a **Green Deal** for Europe in my first 100 days in office. I will put forward the first ever European Climate Law which will set the 2050 target into law.”

Gröna Given – en modern, hållbar och konkurrenskraftig ekonomi

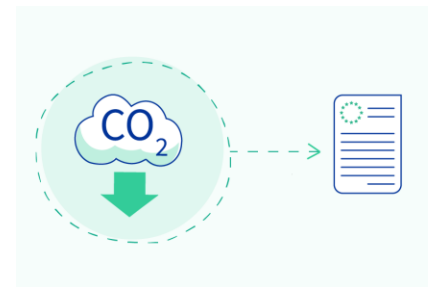
Fit for 55

Biodiversity Strategy

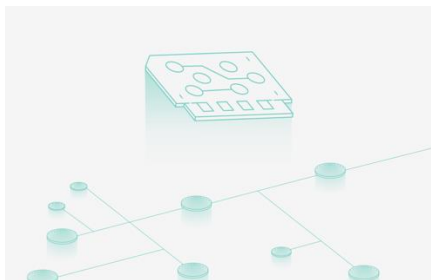
European Climate Law

Farm to Fork strategy

EU Green Industrial Plan

EU Green Deal Investment Plan

EU chemicals Strategy for sustainability

Forest Strategy

Circular Economy Action Plan

CSRD & EU-taxonomin

EU-Taxonomin

- Klassificering av miljömässigt hållbara ekonomiska aktiviteter
- Främjar jämförbarhet
- Motverka grönvåld

Finansiell redovisning

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

- Ökad tillgång på hållbarhetsinformation
- Ökad jämförbarhet
- Säkerställa effektiviteten av företags hållbarhetsarbete

Hållbarhetsredovisning

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

- Ökad transparens av hållbarhetsrisker
- Berör finansiella institutioner

Mobilisera kapital

Säkerställa väsentliga insatser

Främja transparens

När börjar reglerna gälla?

Ni kan påverkas
utan att omfattas

Bolagsformer som undantas:

- Kommanditbolag,
- Tjänstepensionsföretag,
- Specialfonder, AIF, värdepappersfonder

1 januari 2025
(första rapporterna 2026)

Bolag av allmänt intresse som uppfyller minst 2/3 krav:

1. > 250* anställda
2. > 550* MSEK nettoomsättning
3. > 280* MSEK balansomslutning

1 januari 2028
(första rapporterna 2029)

Icke-EU företag med dotterbolag
och filialer i EU

2023 (okt)

ESRS trädde i kraft i
EU

2023 (jan)

CSRD trädde i kraft i
EU

1 juli 2024*

(första rapporterna 2025)

1 januari 2026

(första rapporterna 2027)

Företag av allmänt intresse med fler än 500
anställda (täcks redan av NFRD) som redovisar
efter 1 juli 2024 (ex. bruten RÅ)

Börsnoterade små och medelstora företag,
alla små och medelstora kreditinstitut och
försäkringsbolag (kan skjutas till RÅ2028)

European Sustainability Reporting Standards (ESRS)

Övergripande standarder

ESRS 1 General requirements	ESRS 2 General Disclosures
---------------------------------------	--------------------------------------

Ämnesspecifika standarder

<i>Miljö</i>	<i>Sociala</i>	<i>Styrning</i>
ESRS E1 Klimatförändringar	ESRS S1 Den egna arbetskraften	ESRS G1 Ansvarsfullt företagande
ESRS E2 Förorening	ESRS S2 Arbetstagare i värdekedjan	
ESRS E3 Vatten och marina resurser	ESRS S3 Påverkade samhällen	
ESRS E4 Biologisk mångfal och ekosystem	ESRS S4 Konsekvenser och slutanvändare	
ESRS E5 Resursanvändning och ekonomi	circulär	

Kommande ca år 2026

Sektorspecifika standarder
Standarder för små och medelstora företag
Standarder för tredjelandsföretag

Standarderna efterlyser generellt **styrning, mål och resultatuppföljning samt planer för att nå mål.**

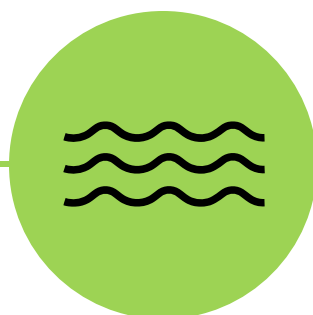
EU-taxonomin

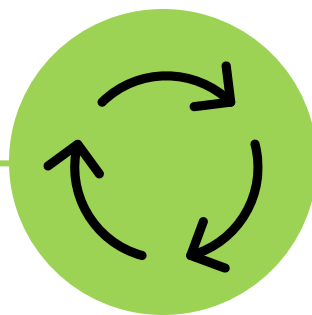
Mål 1
**Begränsning av
klimatförändringar**

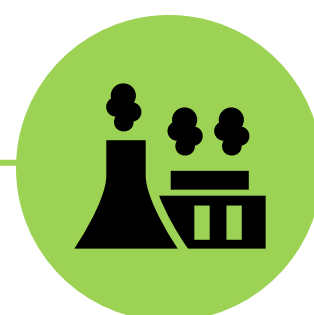
Mål 2
**Anpassning till
klimatförändringar**

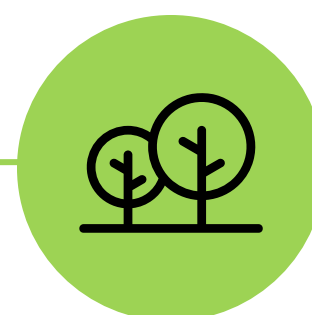
Mål 3
**Hållbar
användning och
skydd av vatten
och marina
resurser**

Mål 4
**Omställning till
ciklär ekonomi**

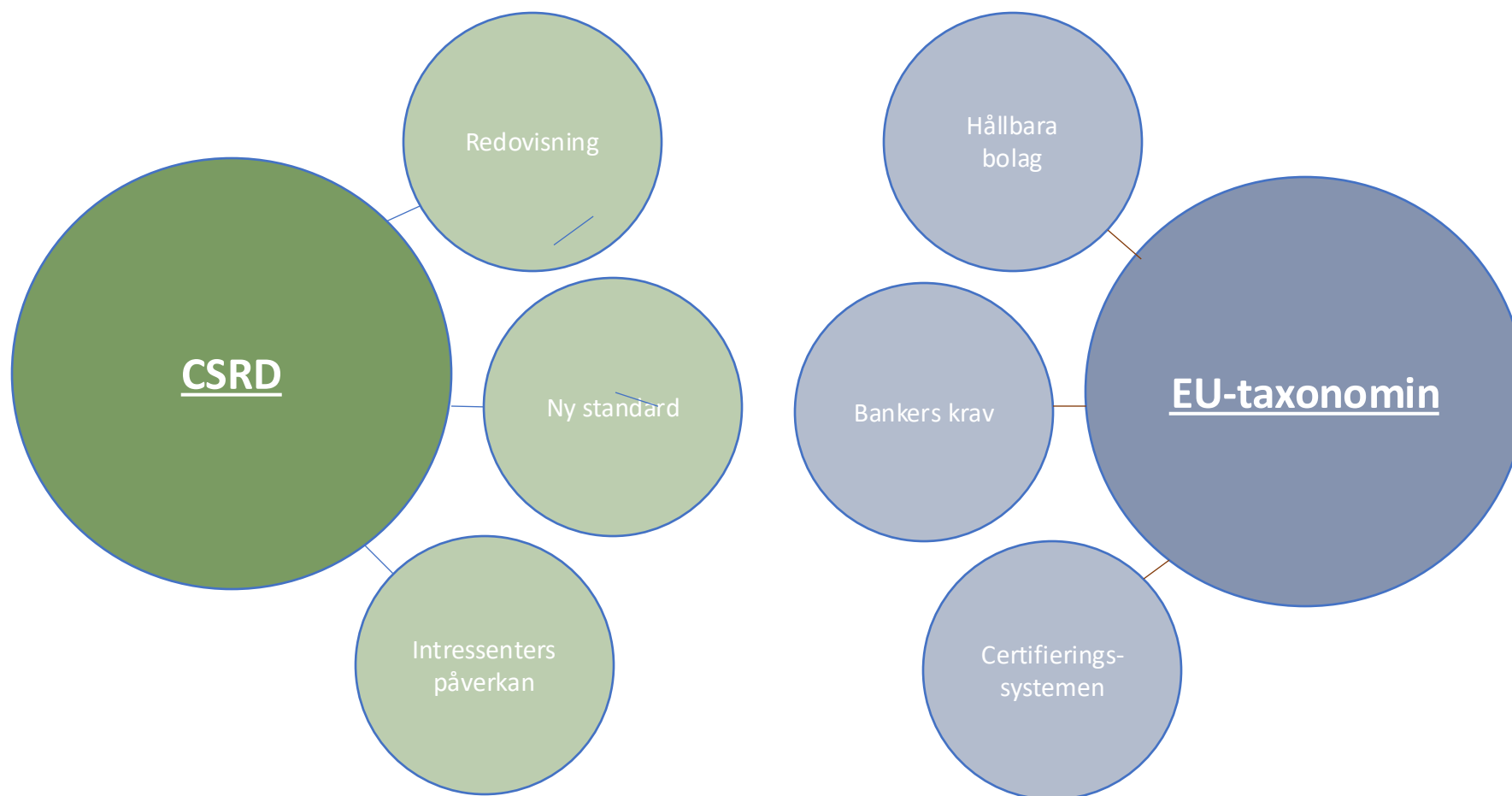

Mål 5
**Förebyggande och
prevention av
föroreningar**

Mål 6
**Skydd och
återbyggnad av
biologisk mångfald
och ekosystem**

Så kan fastighetsbranschen påverkas av direktiven

Transforming society together

VÄRDET AV CERTIFIERING

LFM30 2024-11-26

CUSHMAN & WAKEFIELD

60

LÄNDER

400

KONTOR

52 000

ANSTÄLLDA

\$9,5 MD

OMSÄTTNING 2023

MIKAEL STELLINGER
Partner, Head of Malmö
Capital Markets

+ 46 (0) 70 607 80 46
mikael.stellingner@cushwake.com

JONAS ALSENFELT PAMP
Associate
Capital Markets

+ 46 (0) 72 141 38 35
jonas.pamp@cushwake.com

ANTON RENMARK
Valuer
Valuation & Strategic Advisory

+ 46 (0) 76 149 80 50
anton.renmark@cushwake.com

CUSHMAN & WAKEFIELD
Lilla torg 1
211 34 Malmö
Sweden
cushmanwakefield.com

STOCKHOLM

NORRKÖPING

GÖTEBORG

MALMÖ

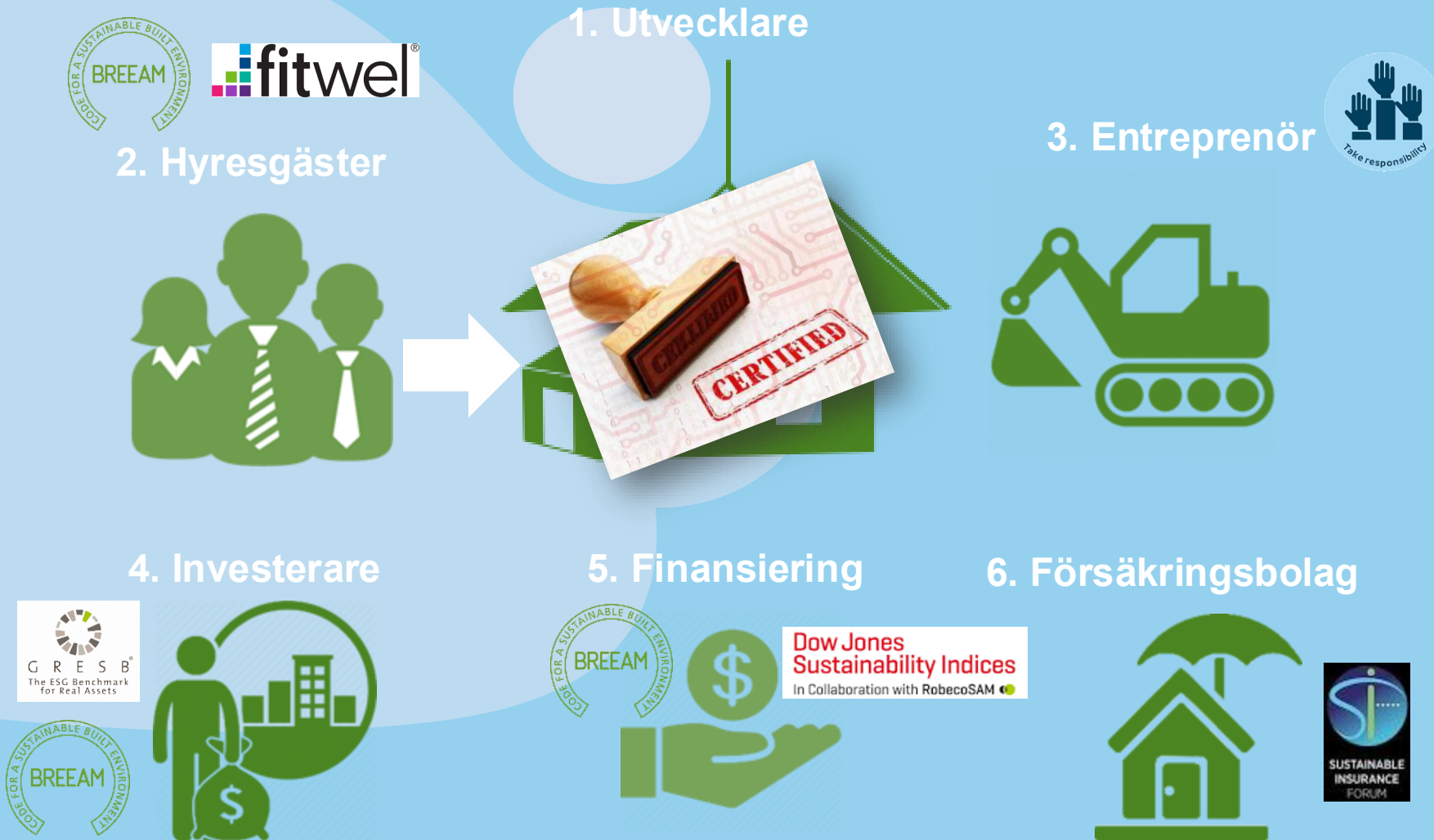

01

TILLBAKABLICK

Att bygga ett värde

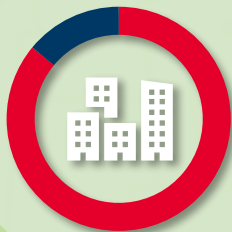
Repositionering och återanvändning:

Nyckeln till framgång PÅ Europas Kontorsmarknad

INTERNATIONELL STUDIE GENOMFÖRD AV C&W

Cushman & Wakefield har analyserat 218 miljoner kvadratmeter kontorsyta på 14 marknader i elva Europeiska länder, och indelat stocken i tre kategorier som vi kallar "toppen", "mitten" och "botten". Även om vi inser att varje enskild kontorsbyggnad har unika egenskaper och att inte alla passar perfekt in i kriterierna vi använder för att definiera toppen, botten och mitten, tror vi att en klar majoritet av kontorsytan som finns idag kan grupperas in i dessa tre kategorier.

I slutet av detta årtionde riskerar

86% av kontorsbyggnaderna i

Europa att vara obsoleta om inte fastighetsägare aktivt investerar i att förbättra kvaliteten i sina fastigheter eller letar efter alternativa användningar för dessa.

Källa: Cushman & Wakefield

TOPPEN

- Byggnader som är mindre än 10 år gamla och vanligtvis tidigare varit vakanta eller genomgått betydande ombyggnad.
- Toppskiktet av hållbarhetsbetyg.
- Utomhusutrymme.
- Mångsidighet i utrymmet: kärnarbetsyta, dynamiska mötesplatser, konferenslokaler, flexibelt kontor/samarbetsyta.
- Lättillgänglig med flera transportalternativ och tillträde till önskvärda bekvämligheter som butiker, caféer och gym.

MITTEN

- Byggnader som är mellan 10-30 år gamla.
- Utrymme som endast marginellt uppfyller vissa av kriterierna listade ovan i "topp"-kategorin.
- Utrymme som tidigare har varit uthyrt och kanske har renoverats nyligen men fortfarande kräver uppgradering för att uppfylla hyresgästernas krav och miljöregler (där de för närvarande finns).
- Utrymme som inte alltid är lätt att dela upp, anpassa eller omkonfigurera efter ändrade lokalbehov.

BOTTEN

- Byggnader som är mer än 30 år gamla.
- Uppfyller inte något av kriterierna ovan.
- Har inte renoverats väsentligt på mer än 10 år.

14%

62%

24%

Jämförelse för Malmö

MALMÖS KONTORSMARKNAD DÅ?

Malmöns största delmarknader för kontor har idag ca. 15% av kontorstocken utanför gränsvärden 2023 enligt MEES-regelverket (energiklass F och G). Dessa fastigheter är till stora delar belägna i Gamla CBD, ett område som sträcker sig från Stortorget i norr till Triangeln i söder. Gamla CBD inrymmer de största kontorsvolymerna i Malmö samt de äldsta byggnaderna.

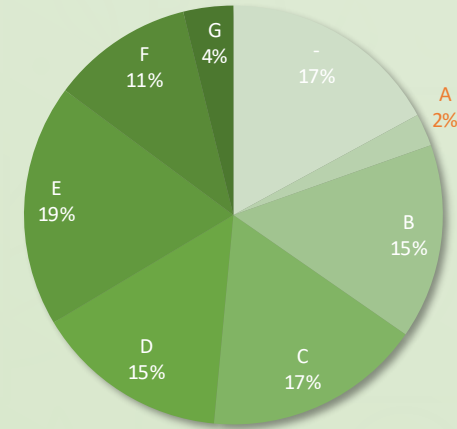

Av byggnaderna äldre än 30 år är 18% energiklass C eller bättre.
 Av byggnaderna yngre än 10 år är 93% energiklass C eller bättre och 50% B eller bättre.

Källa: Cushman & Wakefield

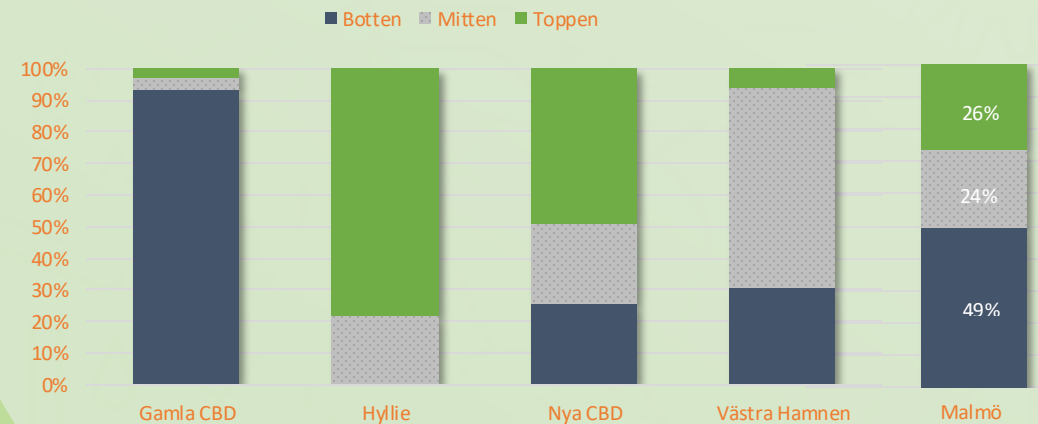

KONTORSTOCK MALMÖ FÖRDELAT PÅ ENERGIKLASS

Källa: Cushman & Wakefield

KONTORSTOCK MALMÖ FÖRDELAT PÅ ÅLDERSKATEGORI OCH DELMARKNAD

Källa: Cushman & Wakefield

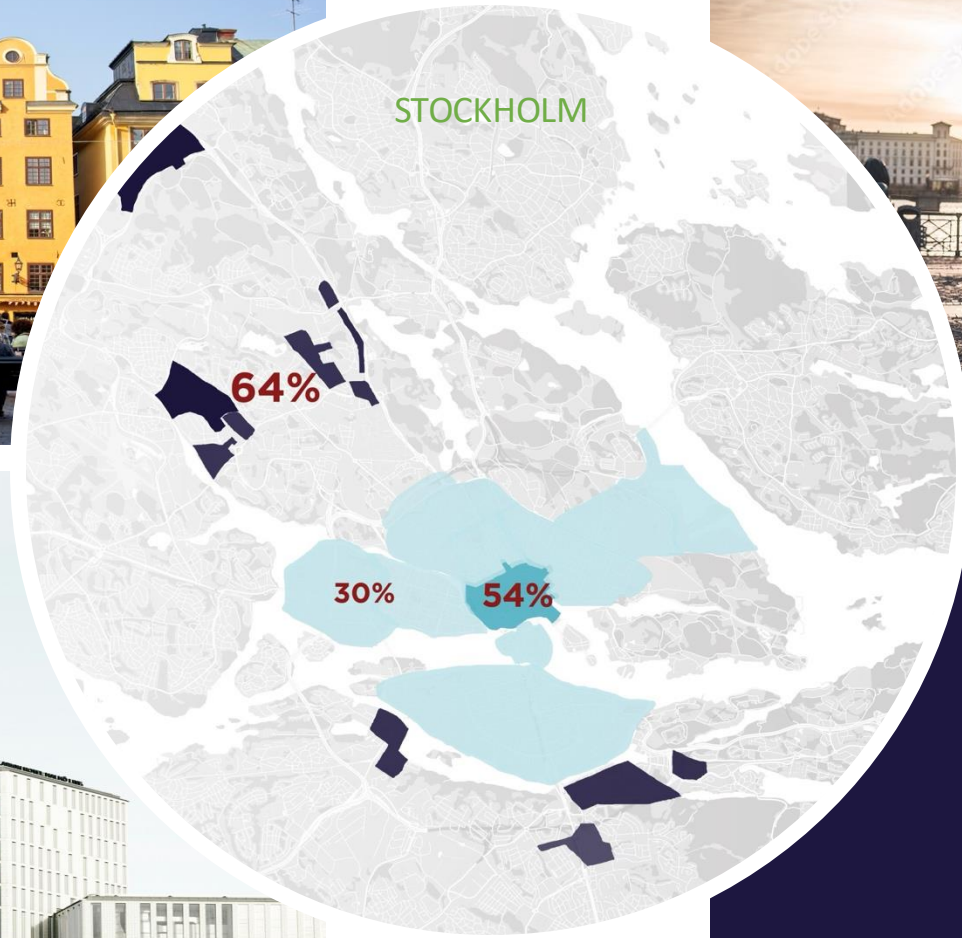

An aerial photograph showing a large, dark blue lake on the left side, bordered by a dense green forest on the right. A paved road with a yellow center line curves along the edge of the forest. A single white car is visible on the road. Overlaid on the center of the image is a large, semi-transparent grey number '02'.

Certifisering av kontor

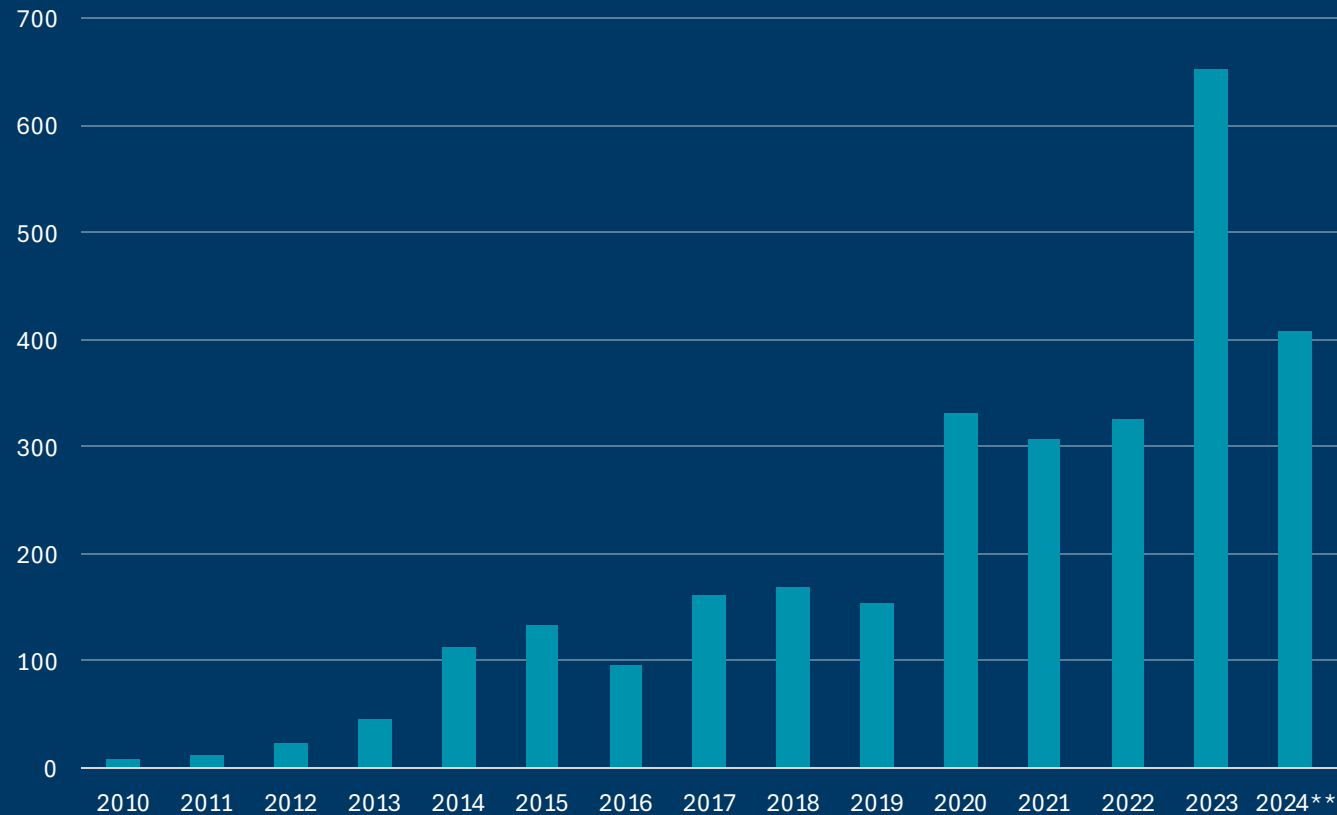
STOR Marknadsandel kontorsfastigheter

- Värderar ca 54% av kontorsytan i Stockholm CBD exkl. Regeringskvarteren.
- Stor tillgång till nyckeldata
  - 2 300 hyreskontrakt
- God lokalkännedom

NYA CERTIFIERINGAR I SVERIGE*

Antal certifierade byggnader i Sverige

*BREEAM, LEED, & Miljöbyggnad **Januari-Augusti 2024
Källa: SGBC, USGBC, Cushman & Wakefield

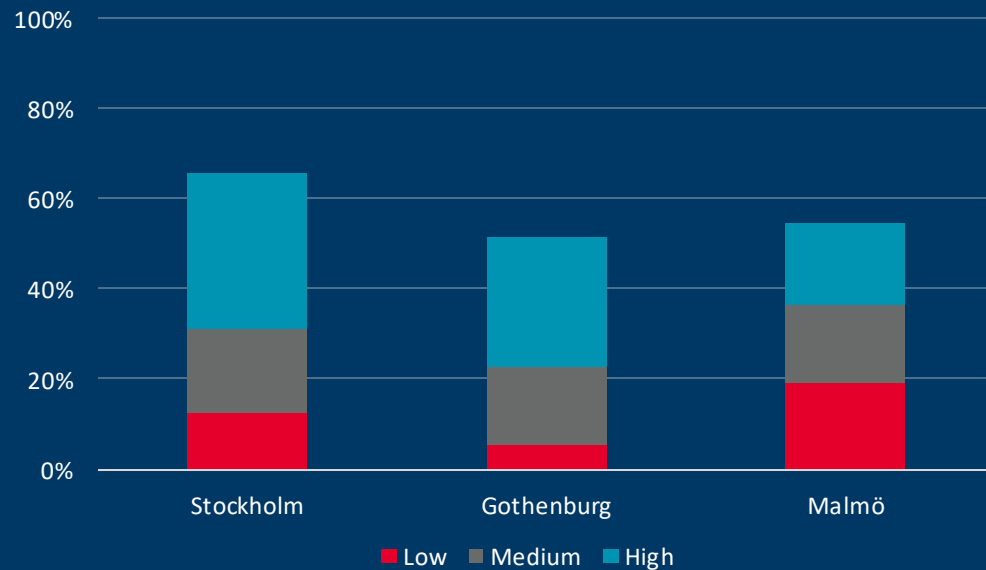
Fokus på miljöcertifieringar

- Allt fler byggnader miljöcertifieras
- I Sverige är de ledande systemen för miljöcertifieringar:
  - BREEAM
    - (Pass), Good, Very Good, Excellent och Outstanding
  - LEED
    - Certified, Silver, Gold och Platinum
  - Miljöbyggnad
    - Brons, Silver och Guld

CERTIFIERINGSNIVÅER

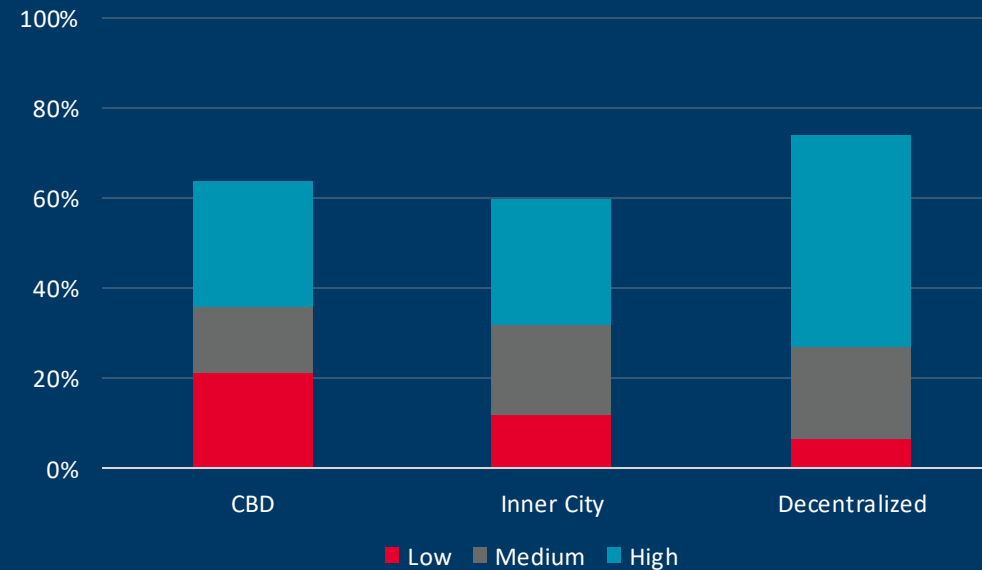
- 50 % av kontorsytorna i Göteborg respektive Malmö är miljöcertifierade
  - Mycket hög andel kontorsytor i New CBD och all kontorsyta i Hyllie är certifierade
- 65 % av kontorsytorna i Stockholm är miljöcertifierade
  - En högre andel certifierade kontorsytor noterades i mer sekundära lägen

Certifieringsnivå Sverige

Källa: Cushman & Wakefield

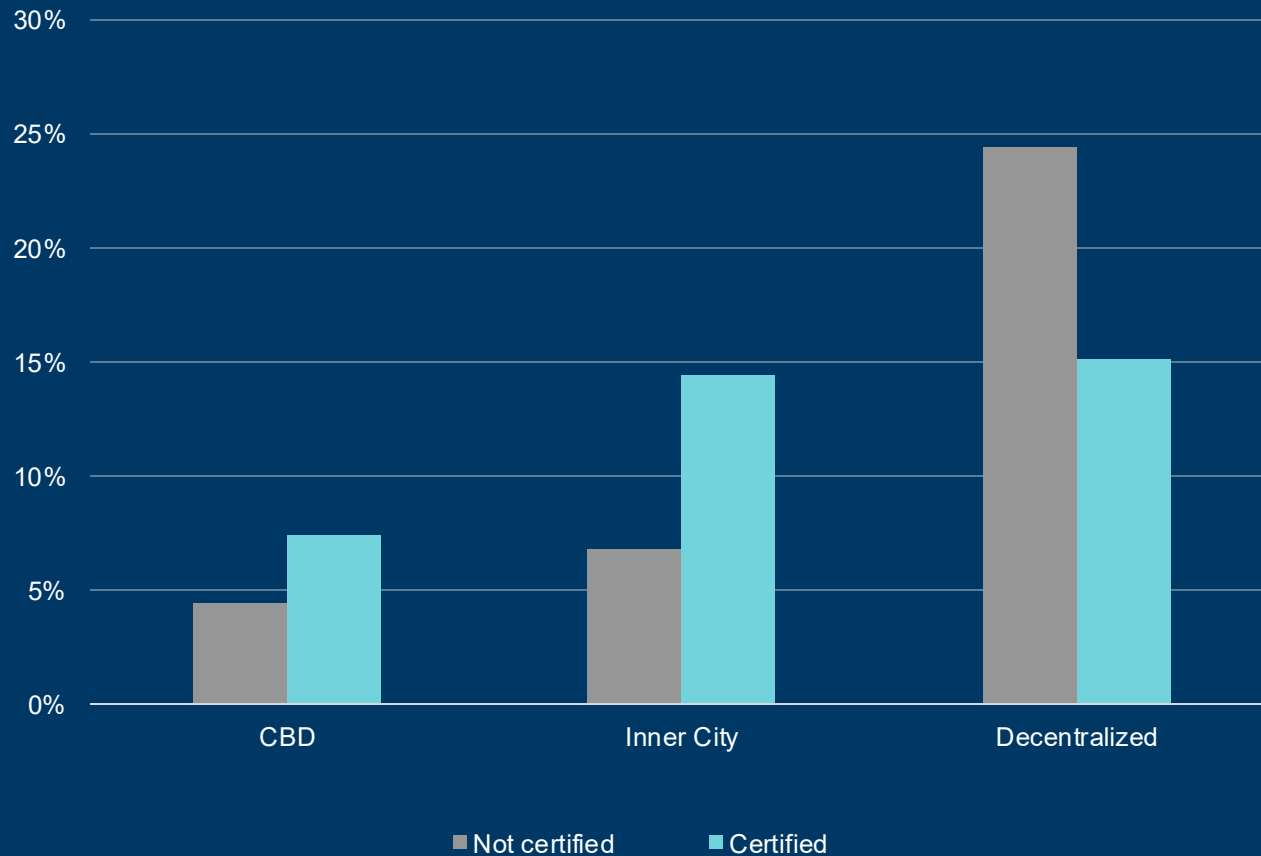
Certifieringsnivå Stockholm

Källa: Cushman & Wakefield

VAKANSNIVÅ

Vakansnivå Stockholm

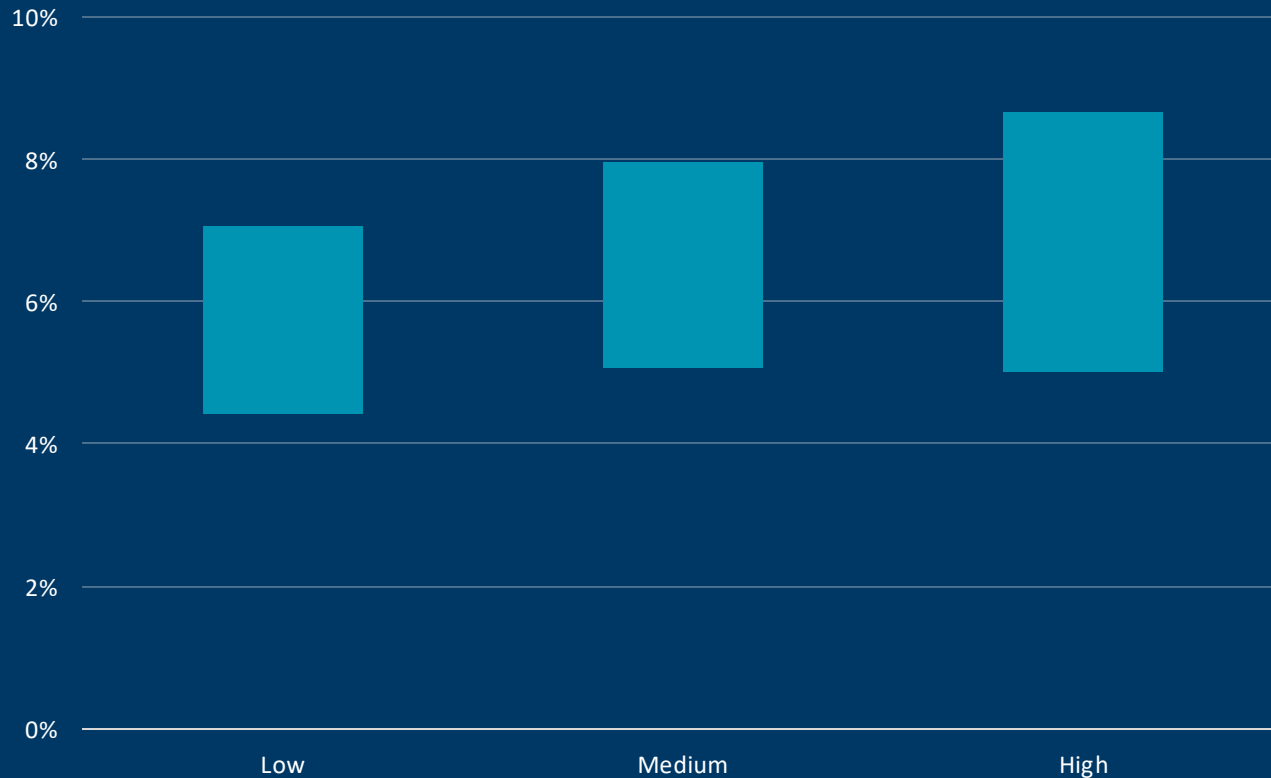
Källa: Cushman & Wakefield

Miljöcertifieringar och vakansnivåer

- Små skillnader på stadsnivå för Stockholm, Malmö och Göteborg
- Mer tydliga differentieringar på delmarknadsnivå
- I decentraliserade Stockholm är vakansnivån för certifierade byggnader ca 9 procentenheter lägre än för ickecertifierade byggnader

HYRESPREMIUM

Hyresprium Stockholm

4 - 9 procent hyresprium

- En högre certifieringsnivå motsvarar en högre hyresprium
- Fastighetens läge har den största påverkan på hyran i Stockholm innerstad
- Miljöcertifieringar får ökad betydelse i mer sekundära kontorslägen

SAMMANFATTNING OCH TRENDER

- Riskaversionen är fortsatt stor
- Certifiering är ett sätt att minska risker
- Mätbar skillnad i hyresnivå för certifierade lokaler
- Står näringslivet för drivet när politiken släpar?

MIKAEL STELLINGER

Partner, Head of Malmö
mikael.stellinger@cushwake.com
+46 (0)70 607 80 46

About Cushman & Wakefield

Cushman & Wakefield (NYSE: CWK) is a leading global commercial real estate services firm for property owners and occupiers with approximately 52,000 employees in nearly 400 offices and 60 countries. In 2023, the firm reported revenue of \$9.5 billion across its core services of property, facilities and project management, leasing, capital markets, and valuation and other services. It also receives numerous industry and business accolades for its award-winning culture and commitment to Diversity, Equity and Inclusion (DEI), sustainability and more. For additional information, visit www.cushmanwakefield.com.

Copyright ©2025 Cushman & Wakefield. All rights reserved.

Kvartetten, Certifieringar och EU-krav

26 nov 2024

Rickard Berlin, projektledare

Miljöcertifieringar

Kvartetten kommer certifieras enligt:

WELL – säkrar att välmående är en stark faktor i byggnadens design.

Miljöbyggnad guld – säkrar hög nivå kring energiförbrukning, materialval och inomhusklimat

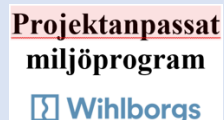

NoIIC02 – minimerar klimatavtrycket i såväl byggprocessen som i den löpande förvaltningen

Andra miljöarbete:

LFM 30 – Beräkningsstugan samt pilotprojekt

Wihlborgs Miljöprogram – utökade projektspecifika företagskrav

Pulpeten 5, Kvartetten (Hyllie)

NoIICO2

Målgränsvärde (A1 – A3): 251 kg CO₂/BTA m²
 Nuläge beräknat (A1 – A3): 246 kg CO₂/BTA m²

LFM30

Beräknat värde (A1-A5): 258 kg CO₂/BTA m²

Klimatminskade insatser

- ECO-betong ("grön betong")
- Klimatförbättrad betong i håldäck (bjälklag)
- Stålbalkar och pelare med högt innehåll av återvunnet stål.
- Fasader med hög grad av återvunnet aluminium
- Klimatsmart tegelsten
- Byte från stålreglar till träreglar
- Innerväggssystem Smartax
- Cellplast av återvunnet material
- Byte från pir till mineralull
- Flintafasaden har minskats
- Minskning av material, rätt dimensionerat
- Materialval med låga klimatutsläpp t.ex. golv
- Återbruk undertak, cyklar och armaturer
- Armering av skrot
- Minskar mängden ytterväggar.

Vad är det som drivit fram hållbarhetsarbetet i Kwartetten?

Genomgång av de olika certifieringar för att veta vilka likheter och skillnader det finns.

Tydliga mål, Leta efter bästa alternativ

Nyfikenhet, Mod att fatta beslut, Viljan, Uthållighet

Engagerat projektgång i samtliga discipliner

Hållbarhetsfrågan är alltid prioriterad och finns med på samtliga möten

Samverkan

Hur har detta påverkat Wihlborgs fortsatta hållbarhetsarbete?

Kvartetten gav oss många praktiska lärdomar kring arbetet med klimatpåverkan i projekt och vi tog många kliv på kort tid. Det har ändrat vår "kultur". Och startskottet för att det har visat att det är möjligt och det nu blivit "lättare" för oss att nå vårt målgränsvärde på 270 kg för alla byggnader.

Målsättningen för kommande projekt är att vi behåller vårt mål på MB Guld, men vi ser också att NollCO2 kommer behöva vara en del av de flesta projekt som kommer.

Certifieringar och EU-krav

- Certifieringars roll och anpassning till EU-direktiv:**

Certifieringar kommer behöva anpassa sig till EU-direktiven. För att vara relevanta bör de integrera krav från taxonomin och uppdateras oftare, snarare än att enbart hänvisa till dessa krav.

- SGBC och MB4:**

Det har funnits utmaningar med SGBC arbete i Miljöbyggnad 4.0 (MB4). Certifieringarna skulle vara mest användbara om de blev ett verktyg för att uppfylla taxonomins krav snarare än att själva utfärda intyg, vilket har orsakat problem tidigare.

- Praktisk metodik:**

Certifieringarna erbjuder en metod för hållbarhetsarbete och uppfyllnad av EU hållbarhetsdirektiv, vilket taxonomin inte gör. Certifieringarna bör dock fortsätta driva branschen mot FN och EU klimatmål, inte styras av taxonomins krav.

GRESB

REAL ESTATE

sector leader 2024

- **Värde för interna processer och kommunikation:**

Certifieringar ger struktur och ordning inom hållbarhetsarbete, vilket förbättrar interna processer. De fungerar även som kvalitetssäkring och kommunikationsverktyg gentemot hyresgäster och samhället.

- **Ekonomiska och finansiella fördelar:**

Miljöcertifieringar skapar mervärden i relationer med hyresgäster, banker och finansiärer. Certifierade projekt kan leda till bättre finansieringsvillkor och större tillgång till kapital. Det hållbarhetslänkade låneavtalet med Handelsbanken är ett exempel på detta.

- **Utmaningar med nya rapporteringskrav:**

Nya krav som CSRD och ESRS ger transparens men fångar inte alla hållbarhetsaspekter som certifieringarna gör. Det finns en skillnad i tolkning mellan SGBC och Fastighetsägarna, särskilt gällande DNSH-krav på biologisk mångfald och kemikalier i ytskikt.

• **Bankernas och Fastighetsägarnas roll:**
Om SGBC tolkning av taxonomin skiljer sig från Fastighetsägarnas, kan det bli problematiskt eftersom banker baserar sina beslut på Fastighetsägarnas praxis.

A SUSTAINABLE TOMORROW

08.15 Välkomna till A Sustainable Tomorrow
Den elfte upplagan med fokusområde Dissonans

08.50 Wihlborgs Fastigheter & Ideon Science Park hälsar välkomna

09.00 Sändningen startar

09.05 **Kata Nylén**
Käman i dissonans

09.17 **Professor John Jamir Benzon Aruta**
Globalt perspektiv från Filippinerna

09.27 **Gurgin Bakircioglu, keynote talare**
Plansteksparadoxen

09.57 **Gustaf Skarsgård och Johan M. Reunanen**
I tolfta timmen

10.07 **Andreas Magnusson och Petter Brobocke (utvecklingschef AcadeMedia)**
Ung delaktighet och inkludering

10.17 Frikapaus 25 min

10.51 **Maria Wolrath Söderberg**
Samväret är dött – länge lever samväret!

11.11 **Johanna Lundgren Gustaf (hållbarhetschef SPP) och Fredric Nyström (hållbarhetschef AP2)**
Dissonansen och pengarna

11.31 Paus 15 min för att hämta lunch

11.46 **Fredrik Reinfeldt, keynote talare**
Internationell omvärldsrevy

12.29 **Kata Nylén**
Från dissonans till chans

12.35 **Maria Wolrath Söderberg**
Summering av dagen

12.50 AST Prize

13.00 Sändningen slutar

Byggstenar för ett hållbart arbete?
Källsortera dina idéer!
Grön resplan
Nästa innovation?
1/3, 1/3, 1/3 = 2030

Holmström Wihlborgs fastigheter
Herts Wihlborgs fastigheter
Odén Coaction Lund
Beck Ideon Science Park
Trapphus
Trotzig Ideon Science Park

Gemensam lounge
Besöksrum
WC
Förädl
Korridor
Korridor
Korridor
Basing A sustainable tomorrow - sändning

IDEON SCIENCE PARK
Wihlborgs
coaction lund

This exhibition is a part of
Ideon Science Park with
your contribution 2023.

Wihlborgs

RESTAURANT

Kvartetten – Att arbeta med certifieringar

Catrin Heincke, PE Teknik & Arkitektur

Olika system och sätt att hantera dessa

Indikator 15	BRONS	SILVER	GULD
Bostäder och lokaler	Klimatpåverkan vid produktion av byggvaror i stomme och grund, omfattande livscykel-faserna A1-A2 och A3 med generiska data.	Brons + Livscykel-fas A4. Minst 50 % av klimat-påverkan för produktion av byggvarorna baseras på produktspecifika EPD:er. Klimatpåverkan från transporter beräknas med generiska uppgifter för transportsätt och faktiska transportsträckor.	Silver + Minst 70 % av klimat-påverkan för produktion av byggvarorna baseras på produktspecifika EPD:er. Klimatpåverkan från A1-A4 i $\text{kgCO}_2/\text{m}^2\text{A}_{\text{temp}}$ ska vara 10 % lägre än Silver.

MB 3.X

- **Byggprocessen (A1-A5)**, anges som $\text{CO}_2\text{e/ljus BTA m}^2$ (kan också anges i A_{temp}):

- Lokaler (270)
- Flerbostäder (216)
- Småhus (171)
- P-hus (170)

LFM30

- **Påverkan på förvaltningen (VFT, SVL, Klimat-KPI)**. Värmeförlust och solvärmelast för färdig ny byggnad anges som indikation för påverkan på ex driftenergin (se även bilaga 4 i detta dokument). Värmeförlusttal i enlighet med FEBY18 silvernivå (ej certifieringskrav). Solvärmelast i enlighet med Miljöbyggnad 4.0 silvernivå (ej certifieringskrav).

Välj språk/Select language		Projektets namn: Vista	BGID ID: NCC2020-0008	Datum: 2023-06-28			
Baseline och gränsvärde för byggnaden							
Husknopp no.	Klimatpåverkan A1-A3 mörk BTA [tCO ₂ e]	Klimatpåverkan A1-A3 ljus BTA [tCO ₂ e]	BTA [m ²]	Antal likadana husknoppar	Max antal brukare	Beskrivning av husknoppens verksamhet	Husknoppens vikt [kg/m ² BTA]
1	1 090	4 820	18 699	1	700	Kontorsverksamhet, kortsid 85 % snitt	992
2	303	590	5 161	1	100	Garage, kortsid 100 % snitt	1 403
3	388	3 533	13 330	1	500	Kontorsverksamhet, långsid 100 % snitt	1 104
4	379						
Totalt							1 090
Baseline Referens		559	kgCO ₂ e/m ² BTA				
Gränsvärde A1-A3		230	kgCO ₂ e/m ² BTA				
Minskning A1-A3, absolut		2 677	tCO ₂ e				
Minskning A1-A3, procentuell		23%					
Byggnadens vikt per m ² BTA		1 090	kg/m ² BTA				
Brukare		1300	st				
Total klimatpåverkan A1-A3 per brukare		9	tCO ₂ e / brukare				

Gränsvärde NollCO2

0 SANERING OCH RIVNING	00 Sammansatta	01 Demontering	02 Sanering och lätt rivning	03 Tung rivning	04 Eftertagning	05	06 Hålltagning	07 Arbeten för installationer	08	09
1 MAR	10 Sammansatta	11 Rörning, rivning, flyttning	12 Schakt, fyrtjänar	13 Markförstärkning, grävning	14	15 Ledningar, kulvertar, tunnlar	16 Vågar, planer	17 Trädgård	18 Stödmurar, kompletteringsbyggnad	19 Mark övrigt
21	22 Skakt, fyrtjänar	23 Markförstärkning, grävning	24 Grundkonstruktioner	25 Kulvertar, tunnlar	26 Garage	27 Platta på mark	28 Huskomp. Husunderbyggnad	29 Husunderbyggnad övrigt	30 Stomme övrigt	31
32 Stomme, pelare	33	34	35 Smide	36 Stomme, trappor, hisschakt	37 Samverkade takstomme	38 Huskomp. stomme	39 Huskomp. yttertak	40	41	42
43 Taktäckning	44	45	46 Plåt	47 Terrastak, altaner	48 Huskomp. ytterväggar	49	50	51	52	53
54	55	56	57	58 Huskomp. rumsbildning	59	60	61	62	63	64
65	66	67	68	69 Rumsbildning övrigt	70	71	72	73	74	75
76	77 Skåpsnickeri	78 Rumskomp.	79 Rumskomp. övrigt	80	81	82	83	84	85	86
87	88 Styr och regler	89 Installationer övrigt	90	91	92	93	94	95	96	97
98	99									

SBEF/BSAB 83

- + 0 - SAMMANSATTA BYGGDELAR OCH INSTALLATIONSSYSTEM
- 1 - UNDERGRUND, UNDERBYGGNAD, SKYDDANDE LAGER I MARK, GRUNDKONSTRUKTIONER OCH STÖDKONSTRUKTIONER

- + 11 - UNDERGRUND
- + 12 - UNDERBYGGNAD
- + 13 - LAGER I MARK FÖR SKYDD AV BYGGNADSVÄRK
- 14 - LAGER I MARK FÖR SKYDD AV NATUR

- + 15 - GRUNDKONSTRUKTIONER
- + 16 - STÖDKONSTRUKTIONER

BSAB 96

- 2 - BÄRVERK
- 20 - SAMMANSATTA BÄRVERK
- + 21 - BÄRVERK I ANLÄGGNING
- + 27 - BÄRVERK I HUSSTOMME

- 3 - ÖVERBYGGNADER OCH ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR
- + 31 - ÖVERBYGGNADER
- + 32 - ANLÄGGNINGSKOMPLETTERINGAR

- + 4 - RUMSBILDANDE BYGGDELAR, HUSKOMPLETTERINGAR, RUMSBILDNINGAR

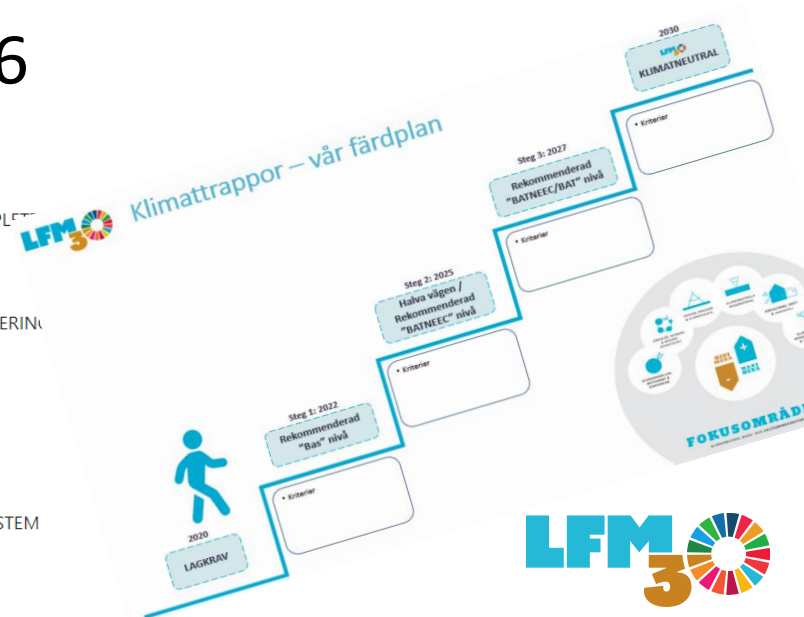
- + 5 - VA-, VVS-, KYL- OCH PROCESSMEDIESYSTEM

- + 6 - EL- OCH TELESYSTEM

- + 7 - TRANSPORTSYSTEM M M

- + 8 - STYR- OCH ÖVERVAKNINGSSYSTEM

- + 9 - ÖVRIGA BYGGDELAR OCH INSTALLATIONSSYSTEM

Hur vi tog oss an klimatfrågan i Kvartetten

Tabell 2	Lagen om klimatdeklaration	LFM30	Miljöbyggnad indikator 15	NollCO ₂
Inkluderade livscykelkedan				
A1-A3	Ja	Ja	Ja	Ja
A4	Ja	Ja	Ja	Ja
A5	Ja	Ja	Ja	Ja
B1-B7				
C1-C4				
D				
Kravställning byggproduktionskede				

Tabell 1	Lagen om klimatdeklaration	LMF30	Miljöbyggnad Indikator 15	NollCO ₂
Allmänt				
A4 - Transporter	Boverket	LMF30	SGBC	SGBC
Lanseringsår	2022	2022	2020	2020
Typ av system	Lag	Färdplan	Indikator i certifiering	Tilläggs-certifiering
Tomkömningar/allokeringar	Eventuell bascertifiering	Nej	Nej	Ja
A5.1 - Spill & emballage				
A5.2 - Drivmedel etc.	Betygsnivåer	Nej	Brons Silver Guld	Nej
A5.3 - Bodar, kontor etc.				
A5.4 - Energivaror (fjärrvärme, el etc)	Efterföljning av standard	EN 15978 EN 15804	EN 15978 ISO 21930 EN 15804	EN 15978 ISO 21930 EN 15804
Kravställning klimatdata				
Avsedda byggander				
Val av klimatdata - prioriteringsordning	Flerbostadshus	Ja	Ja	Ja
	Småhus	Ja	Ja	Ja
	Parhus	Ja	Nej	Ja
	Kontor	Ja	Ja	Ja
Krav på andel EPD	Industri	Nej	Nej	Nej
Möjlighet till LCE	Ovriga byggnadstyper	Nej	P-hus	Handelslokal, restaurang, hotell, skola, förskola, vårdlokal, idrottsarena, hall etc. Byggnader med blandad verksamhet.
Typ av data				
Klimatdata				
Beräkningsförutsättningar				
Beräkningsverktyg				
Gränsvärde CO₂e				
Funktionell enhet				
Tedningsgrad				
Tillgodoräknande av återbruk				
Beräkningsperiod				
Fastghetsfel i klimatberäkning				
Verksamhetsdel i klimatberäkning				
Inkluderade byggsfaser				
Byggsfaser				
Utvärdering				
Tvåre systemgränser				
Varor som ska uppfylla krav				
Energi				
Energi klass krav				
Värmeförlusttal				
Solvärmebelast				
Klimatkompenseringsåtgärder				
Energieffektivisering				
Förnybar energi				
Klimatinsatser				
Biogent kol				
Tillgodogöra sig lagring vid klimatkompensering				
Övriga				
Krav på additionalitet				
Klimatkompenseringsperiod				
Nettonoll	N/A	50 % kompenseras vid överlämning, resterande framgår ej.	N/A	År 2045
Nettonollbalans	N/A	Från 2025: A1-A5, C1-C4 B6-B7 årlig nettonollbalans	N/A	A1-A5, C1-C4 B4-B7 årlig nettonollbalans

- Förändringar sker hela tiden
- Certifieringskrav uppdateras
- Lagkrav tillkommer
- Nya frågeställningar väcks till liv

Erfarenheter från Kvartetten

LFM30 vs NollCO2

- Båda metodikerna är framtagna för att arbeta med klimatpåverkan
- Kvartetten – en pilot i båda system
- Olika gränsvärden
- De har olika gränsdragningar kopplat till vad som ska beräknas och hur
- Båda system har haft ”barnsjukdomar” och olika typer av utmaningar
- Klimatkompensering och hantering av framtidsscenario skiljer sig åt

Så ser PE på framtiden för certifieringar

- Ska vi fortsätta att certifiera?
- Kommer taxonomin ersätta certifieringarna nu?
- Kan vi inte bara följa Boverkets krav?
- LFM30 eller NollCO2?
  - Båda metodikerna är framtagna för att arbeta med klimatpåverkan
  - De har olika gränsdragningar i form av gränsvärden
  - Båda system har haft "barnsjukdomar" och olika typer av utmaningar
  - Uppdateringar och nya manualer är på gång

Vi förnyar samhället genom
innovativa och hållbara lösningar
Läs mer på pe.se

Klimatlöftet och metoddokumenterna förtydligas

Arbete pågår med att förtydliga LFM30:s huvuddokument för att göra det enklare att:

- Förstå klimatlöfte och LFM30s beräkningsmetod.
- Skilja på krav och rekommendationer.
- Genomföra LFM30-beräkningar.

De nya dokumenten presenteras på Stormötet den 4 feb – Vi ses där!

Iris Dabbour, Projektledare på LFM30

Presentation av och om temat: Certifiering och krav

Joakim Kaminsky, Kaminsky Arkitektur

Hållbara byggnader utan certifieringar.

Joakim Kaminsky, Kaminsky Arkitekter

An aerial photograph of a coastal city at sunset. The sky is a gradient of orange, pink, and blue. In the foreground, a large, modern building with a complex, multi-level structure is situated in the water, illuminated from within. In the background, a tall, slender tower stands prominently against the sky. The city lights are visible in the distance.

TACK!

Gruppdiskussion med fokus på hur arbetsprocessen kan förändras med införandet av nya EU direktiv.

Gruppdiskussion – Syfte och Arbetsgång

Syfte:

Dela erfarenheter av arbete med hållbarhetscertifieringar i fastighetprojekt och vilka värden som certifieringarna bidrar med.

Ökad förståelse kring hur EU Taxonomin, CSRD och ESRS påverkar vårt fastighetsaffär i relation till hållbarhet och certifieringar.

Dela insikter om hur arbetsprocessen i våra fastighetsprojekt kan förändras för att både nå efterlevnad mot EU:s direktiv samtidigt som inte glömmer andra värdeskapande hållbarhetsaspekter.

Arbetsgång:

Indelning i grupper.

Laget runt kring tidigare erfarenheter av arbeta med certifieringar i fastighetsprojekt och hur nya de nya EU direktiven påverkar arbetsprocessen

Vi utgår från tre frågor i samtalet.

- Vad har vi för erfarenheter med att arbeta med hållbarhetscertifieringar i våra fastighetsprojekt?
- Hur kommer nya krav påverka hållbarhetsarbetet i fastighetsaffären, bland annat genom EU:s nya direktiv men även genom klimatdeklarationer och cirkularitet?
- Hur kan vi förändra vår arbetsprocess med nya krav utan att förlora det som är värdeskapande idag?

Samtalsledare dokumenterar och sammanställer

Gruppindelning

Grupp 1 – Stora salen

Gruppledare: Ulrika Wallin
och Sandra Sydbom

Lovisa Sjöstedt

Fredrik Remstam

Åke Hesslekrans

Amir Ahmady

Ellen Strömberg

Emma Bauer

Grupp 2 – Stora salen

Gruppledare: Patrik Karlsson Ryberg
och Andreas Eggertsen

Martina Davidsson

Peter Wickström

Annika Mattson

Peter Sundling

Anders Edvardsson

Sofie Hansen

Grupp 3 – Biblioteket

Gruppledare: Tomas Nord och
Iris Dabbour

Anna Larsson

Torgny Schill

Malin Kylefors

David Karlsson

Patricia Sjöstrand

Elin Hiller

Grupp 4 - Gröna rummet

Gruppledare: Lotten
Lundqvist och
Amanda Filipsson

Anna-Maria Walleby

Rickard Berlin

Angelica Stenudd

Carl von Strokirch

Klara Hansson

Catrin Heincke

From Scope to Scale 2.0

Innovationsförmåga

AP2 Analys av innovationsförmåga

Syfte

- Bättre förståelse kring förmågan i byggindustrin att ta sig mot önskat läge
- Identifiera hur vi kan utveckla metoden för byggherreforum för att möta de behov som finns

Genomförande

- Intervjuer i 6-7 organisationer (3-10 per organisation)
- Analysen av innovationsförmåga omfattar strategiska, kulturella och strukturella frågor

Förväntade resultat och nytta för projektet

- Rapportering till övergripande projekt om innovationsförmåga i byggsektorn
- Erfarenhetsdelning inom Byggherreforum

Förväntad nytta för medverkande företag i AP2

- Återkoppling och insikter kring innovationsförmåga i den egna organisationen
- Möjlighet att delta i en faciliterad erfarenhetsdelning mellan medverkande organisationer

Intresseanmälan

Vill du och ditt företag vara ett utav dom som blir studerade?

Vi gör ett urval av organisationer för att få en lämplig mix

Intresseanmälan är inte bindande. Vid visat intresse får ni mer information

Anmäl intresse till iris.dabbour@lfm30.se eller natalie.gustafsson@ri.se

KOMMUNDIALOG

Träff 7 – 250128

Tack för idag!

Träff 6 – 241126

